

Sorsele kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Blattnicksele skola i Sorsele kommun

Skolinspektionens beslut

Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av covid-19

I dagsläget är många skolor starkt påverkade med anledning av covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Sorsele kommun inte uppfyller författningskraven avseende arbetet med trygghet och att motverka kränkande behandling för eleverna vid Blattnicksele skola (5 kap. 3 § skollagen (2010:800), 6 kap. 6-10 §§ skollagen; Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen Sorsele kommun att senast den **15 november 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Åtgärder

Sorsele kommun måste vidta följande åtgärder:

- Omgående kartlägga elevernas upplevelse av trygghet avseende den del av utbildningen som de ges sin undervisning i Vindelälvs skolan. (6 kap. 6-7 §§ skollagen, 2 § förordning (2006:1038) om barns och elevers deltagande i arbetet mot kränkande behandling)
- Se till att utifrån identifierade behov, och risker för kränkande behandling, sätta upp mål för det förebyggande arbetet och besluta om insatser som ska genomföras under året för att öka elevernas trygghet när de ges sin undervisning i Vindelälvs skolan. Eleverna ska ha möjlighet att medverka. (6 kap. 6-8 §§ skollagen, 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet mot kränkande behandling, Lgr 11, 1 Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)
- Se till att skolans plan mot kränkande behandling innehåller slutsatser utifrån den genomförda kartläggningen avseende elevernas trygghet när de ges sin undervisning i Vindelälvs skolan samt de konkreta åtgärderna som ska genomföras under året för att förebygga kränkande behandling. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. (6 kap. 6-8 §§ skollagen)

- Upprätta och implementera metoder för att elevernas trygghet, när de vistas på Vindelälvs skolan, kontinuerligt ska ingå i skolans arbete med att tillförsäkra eleverna en skolmiljö som präglas av trygghet. (6 kap. 6,7 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet mot kränkande behandling)

Anmärkning

Ytterligare brist

Skolinspektionen konstaterar att Sorsele kommun vid Blattnicksele skola inte uppfyller författningskraven avseende undervisning i elevens val (10 kap.4 § skollagen, 9 kap. 8 § skolförordningen (2011:185)).

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Sorsele kommun en anmärkning.

Sorsele kommun ska senast den **15 november 2021** inkomma till Skolinspektionen med en skriftlig redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att avhjälpa påtalad brist.

Om ärendet

Skolinspektionen har genomfört en tillsyn av Blattnicksele skola årskurs F-6 i syfte att kontrollera att Blattnicksele skola i Sorsele kommun uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Tillsynen har fokuserat på områdena *Extra anpassningar och särskilt stöd, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling* samt *Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete*. Tillsynen har genomförts via digitala intervjuer med elever, lärare, elevhälsa och skolans rektor, samt granskning av inhämtad dokumentation.

I detta beslut beskriver Skolinspektionen de brister som har konstaterats vid tillsynen.

Bedömning

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av trygghet och är fri från kränkande behandling under den del av elevernas utbildning där de ges sin undervisning i Vindelälvs skolans lokaler. Tillsynen visar att det finns elever i Blattnicksele skola som känner sig otrygga i

skolan de dagar de vistas i Vindelälvs skolan och som upplever att de blir utsatta för kränkningar av elever tillhörande Vindelälvs skolans skolenhet. Skolans personal gör en anmälan till rektorn vid de händelser som de får kännedom om och det genomförs ett visst förebyggande arbete för att främja elevernas trygghet. Skolinspektionen bedömer dock att de åtgärder som vidtas inte är tillräckliga. Blattnicksele skola saknar även ändamålsenliga verktyg för att kartlägga elevernas trygghet när de vistas i Vindelälvs skolan samt ett förebyggande och målmedvetet arbete för att stärka elevernas trygghet utifrån identifierade behov. Skolans plan mot kränkande behandling synliggör följaktligen inte heller slutsatser gällande elevernas trygghet avseende den del av utbildningen där de vistas på Vindelälvs skolan eller vilka konkreta förebyggande insatser ska genomföras under läsåret.

Rättsliga utgångspunkter

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Skollagen anger vidare att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. Vidare anger skollagen att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att alla elever vid Blattnicksele skola inte känner sig trygga under den del av sin utbildning som de vistas i Vindelälvs skolans lokaler. I intervju med elever beskriver de att de upplever otrygghet i skolan den dag varje vecka när de ges sin undervisning i Vindelälvs skolan. De berättar att otryggheten är kopplad till att elever tillhörande Vindelälvs skolan bemöter dem på ett otrevligt sätt och ger exempel på att eleverna ropar kränkande saker när de går genom skolans korridorer.

Utredningen visar vidare att skolan saknar ändamålsenliga verktyg för att kartlägga elevernas trygghet avseende den del av sin utbildning som de vistas i Vindelälvs skolans lokaler. Av intervju med rektorn framgår att personalen anmäler till rektorn när de får kännedom om fall av kränkande behandling, men att skolan inte aktivt efterfrågar alla elevers upplevelse av trygghet när de vistas i Vindelälvs skolan. Frågorna i den trygghetsenkät som skolan regelbundet genomför är inte formulerade på ett sätt som gör det möjligt att utläsa om elevernas svar avser tryggheten i Blattnicksele skola eller om de även innefattar upplevelsen av trygghet när de vistas i Vindelälvs skolan. Av intervju med elevhälsan framgår att det inte heller i skolsköterskans hälsosamtal i årskurs 4 ingår frågor om hur eleverna upplever sin trygghet specifikt när de vistas i Vindelälvs skolan. Enligt rektorn används inte heller andra verktyg för att kartlägga elevernas upplevelse av trygghet avseende den delen av

elevernas utbildning. I skolans plan mot kränkande behandling omnämns heller inga slutsatser gällande elevernas trygghet när de vistas i Vindelälvs skolan.

Även om verktyg för kartläggning saknas har såväl lärare som elevhälsan kännedom om elevernas upplevelse av otrygghet när de vistas i Vindelälvs skolan. Elever uppger i intervju att de ett flertal gånger berättat för vuxna, både vid Blattnicksele skola och vid Vindelälvs skolan, om sin upplevda otrygghet. Av intervju med såväl lärare som elevhälsa framgår också att dessa har kännedom om att elever känner så.

Av intervju med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att det tidigare har funnits ett större fokus på att eleverna från Blattnicksele skola ska lära känna eleverna tillhörande Vindelälvs skolan, men att det nu saknas ett samlat och målmedvetet arbete för att stärka elevernas trygghet när de är där. Enligt eleverna märker de heller inte av att något görs för att öka deras trygghet på Vindelälvs skolan och de upplever inte att det sker någon förbättring. Enligt rektorn är det en vuxen person som följer med eleverna när de vistas i Vindelälvs skolan, en främjande insats som även framgår i skolans plan mot kränkande behandling. Av planen framgår däremot inga konkreta insatser i övrigt för att stärka elevernas trygghet när de är i Vindelälvs skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då verksamheten vid Blattnicksele skola inte uppfyller skolförfattningarnas krav föreläggs Sorsele kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Elevens val

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att Blattnicksele skola inte organiserar undervisningen i elevens val på ett sätt som överensstämmer med dess syfte. Eleverna erbjuds inte ett allsidigt urval av ämnen att välja mellan i syfte att bredda och fördjupa sina kunskaper.

Rättsliga utgångspunkter

I skollagen anges att undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen.

Enligt grundskolans timplan ska eleverna ges minst 177 timmar undervisningstid inom elevens val.

Enligt skolförordningen ska huvudmannen erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

Enligt läroplanen ska rektorn se till att det dagliga arbetet är inriktat mot elevens utveckling och lärande och mot att de nationella målen uppfylls.

Skolinspektionens utredning

Av skolans timplan framgår att undervisningstid i elevens val är utlagd i varje årskurs. Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att skolan inte organiserar elevens val så att elever ges möjlighet att välja att fördjupa sig i ett eller flera ämnen. Tiden för elevens val används istället till att förlänga föregående lektion eller till att eleverna får arbeta med sådant som de kommit efter med, eller har behov av att träna på, i andra ämnen.

För huvudmannens och skolenhetens arbete med elevens val vill Skolinspektionen framhålla följande;

Huvudmannen eller rektorn, om beslutet är delegerat av nämnden, bestämmer utbudet av ämnen inom elevens val, vilket så långt som möjligt ska utgå från elevernas önskemål. I en liten verksamhet med små möjligheter att ha ett stort utbud kan elevernas påverkan på utbudet exempelvis ske genom att eleverna får rösta om vilka ämnen som ska ingå. Det slutgiltiga utbudet, som huvudmannen eller rektorn beslutar, ska vara allsidigt och omfatta både praktiska och teoretiska ämnen. Utifrån det beslutade utbudet ska dock eleven alltid ges möjlighet att själv välja ämnen. Det är dock inte säkert att samtliga elever kan få sitt förstahandsval.

Undervisningen i elevens val ska sedan tydligt syfta till att bredda och fördjupa elevernas kunskaper inom ämnet/ämnena, och inte generellt tendera att genomföras som tid för utfyllnad där eleverna arbetar med att färdigställa arbeten som faller inom ramen för undervisning i andra ämnen.

Motivering till anmärkning som ingripande

Verksamheten i Blattnicksele skola uppfyller inte skolförfattningarnas krav gällande att erbjuda elevens val. Skolinspektionen bedömer denna brist som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Beslutet har fattats av undervisningsrådet Veronica Bonivart Säfström.

I den slutliga handläggningen har utredaren Lena Johansson och juristen Frida Isaksson medverkat.

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Blattnicksele skola

Fakta om Blattnicksele skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Blattnicksele skola i Sorsele kommun under hösten 2021. Tillsynen genomfördes digitalt via videolänk den 31 augusti och den 2 september 2021 av utredarna Lena Johansson och Helen Lundell Sjöberg.

Blattnicksele skola är belägen i Sorsele kommun. Verksamheten innefattar totalt fem elever i förskoleklass och 40 elever i grundskolans årskurser 1–6. Undervisningen bedrivs årskursövergripande för elever i årskurserna 1–3 respektive 4–6. En dag i veckan ges eleverna i årskurserna 3–6 sin undervisning i Vindelälvsskolans lokaler.

Blattnicksele skola leds av en rektor som tillträdde våren 2019, och som även har helt eller delvis rektorsansvar på kommunens två andra grundskolor. Vid skolan arbetar ett elevhälsoteam som är gemensamt för kommunens utbildningsverksamhet och som innefattar skolsköterska, skolkurator, skolpsykolog och specialpedagog.

På skolan arbetar totalt sex undervisande lärare. Skolverkets officiella statistik avseende läsåret 2020/21 visar att 89 procent av lärarna vid Blattnicksele skola hade pedagogisk högskoleexamen och att 81 procent hade lärarlegitimation med behörighet i minst ett undervisande ämne. Detta kan jämföras med motsvarande andelar i riket som var 82 respektive 71 procent. Lärartätheten var samma läsår något högre vid Blattnicksele skola i jämförelse med genomsnittet i riket, 9,7 elever jämfört med 12,2 elever per lärare/heltidstjänst.

Måluppfyllelse

Kunskaper

På grund av lågt elevantal framgår inte kunskapsresultat för elever i Blattnicksele skola i Skolverkets officiella statistik. Enligt skolans egna uppgifter avseende läsåret 2020/21 nådde näst intill samtliga elever kunskapskraven för årskurs 1 och 3, och samtliga elever kunskapskraven för årskurs 6.

Trygghet och studiero

På grund av lågt antal svarande framgår inte resultat avseende elever och lärare i den skolenkät som Skolinspektionen genomförde vårterminen 2021. Resultatet av enkäten riktad till vårdnadshavare för elever på Blattnicksele skola visar att de gjorde högre värderingar gällande såväl trygghet som studiero samt grundläggande värden i undervisningen och på skolan, jämfört med genomsnittet för samtliga deltagande skolenheter. Det enda frågeområde där vårdnadshavarna gjorde något lägre värderingar jämfört med genomsnittet för samtliga deltagande skolenheter gäller "Elevhälsa".

Resultatet av skolans egen senast genomförda elevenkät visar att de flesta eleverna svarat att de upplever trygghet och trivsel i skolan.